

Osmanlıca'nın, kendi içinde yukarıda gördüğümüz şekilde üç devreye ayrılan uzun tarihi boyunca, nazım ve nesir sahasındaki görünüşü birbirinden farklı olmuştur. Bu fark, bir yabancı unsurlar, bir de cümle yapısı bakımından nazım ve nesir dili arasında görülen ayrılıktır. Şiirin, bilhassa divan şiirinin muhteva ve şekil bakımından muayyen Ölçülere bağlı bulunması nazım diline de tesir etmiş ve Osmanlıca'da umumiyetle tek bir çeşit nazım dili oluşmuştur.

Buna karşılık Osmanlıca içinde ilmi ve didaktik eserlerde ayrı edebi eserlerde ayrı bir nesir dili kullanılmıştır. ilmî nesir dili bir dereceye kadar sade ve basit bir dil, edebî nesir dili ise çok aşırı ve sun'î bir şekilde yabancı unsurlarla dolu, secili ve kelime gurubu silsilelerinden örülmüş bir dildi. Bu iki çeşit nesir dili Osmanlıca'da daima yan yana yürümüştür. Burada şu noktayı belirtelim ki adî nesirde edebî nesre göre bir sadelik ve basitlik vardı, yoksa umumî olarak o da yabancı unsurlarla dolu karışık bir dil, bir Osmanlıca idi. İşte umumiyetle bir çeşit olan nazım dili ile iki çeşit olan nesir dili yabancı unsurlar ve cümle yapısı bakımından Osmanlıca içinde farklı bir durumda bulunmuşlardır.

Yabancı unsurlar bakımından Osmanlıca'nın ilk devresinde nazım ve nesir dili aşağı yukarı birbirine yakındır. yabancı unsurlar her ikisinde de çoğalmıştır. Daha çok nazım dilinde görülen terkipler, eski basitliğini muhafaza etmekle beraber bu devirde henüz fazla zincirleme hâlinde değildir. Umumiyetle nesir dili, nazım diline göre daha sade bir durumdadır. Fakat nazım dili pek değişmediği hâlde nesir dili gittikçe ağırlaşmaktadır devrenin sonlarında bu gidiş hızlanmış ve nesir dili nazım diline göre çok ağır bir dil hâline gelmiştir.

Osmanlıca'nın en koyu devri olan ikinci devrede ise bu koyuluk hem nazımda, hem nesirde görülür. Fakat nesirde çok aşırı bir durumdadır. Nazım dili ise eskiye göre o kadar ağırlaşmamış ve nesir dilinin yanında oldukça sade kalmıştır. Nazım dilinde eski basit terkipler yerini üçüzlü, dördüzlü ve daha geniş zincirleme terkiplere bırakmış nesirde ise ağırlık ve koyuluk içinden çıkılmaz bir hâle gelmiş, bilhassa edebî nesir Türkçe olmaktan büsbütün çıkmıştır. Üçüncü devrede ise nazım ve nesir dili birbirine yine yakındır ve her ikisinde de nisbî bir sadeliğe gidış vardır.

Bu gidiş devre boyunca nesirde daha süratli olmuş, nazımda ise, koyu Osmanlıca devrinde divan şiirinde de tek tük olarak görülebilen sade örnekler gittikçe artmakla beraber, bol yabancı unsurlu ve terkipli dilden kurtulmak daha güç olmuştur Devre bittikten sonra sonra da Osmanlıca'nın Türkiye Türkçe'si içine taşmaları daha çok nazım dilinde olmuş ve daha sonra tarihî hatıra olarak verilen tek tük Osmanlıca örnekler de hep nazım sahasında kalmıştır. Bu arada Türkçe'nin yakasını en geç bırakan eski dilin resmî muhaberede ve mevzuatta kullanılan

köhne nesir dili olduğunu da unutmamak lâzımdır. Türkçe bugün bile yakasını bu kırtasiye dilinden tamamıyla kurtaramamıştır. Fakat bu, adî nesrin her devirde ağır olan çok hususî bir koludur ve umumî nesir diline ayak uyduramamasının fazla bir kıymeti yoktur.

Osmanlıca'nın nazım ve nesir dili asıl, yabancı unsurlar bakımından değil, cümle yapısı bakımından birbirinden çok farklı bir durumdadır. Divan şiirinde mânânın bir beyitte tamamlanması, bir beyit dışına taşmaması kaidesi Türk cümlesinin yapısı için çok hayırlı olmuştur. Zira mânânın bir beyitle tamamlanması demek, bir beytin hiç değilse bir cümle olması, bir cümlenin en çok bir beyit uzunluğunda bulunması demektir. Gerçekten divan şiirinde her beyit en çok bir cümleden, birçok defa da birden fazla cümleden müteşekkil olmuştur. Bu suretle Osmanlı şiirinde cümleler daima kısa, unsurları sade ve yerli yerinde Türk cümleleri olarak kalmış, nazım dilinde Türkçe cümle yapısı Türkçe'nin bütün tarihi boyunca hiç değişmemiş bulunan normal karakterlerini muhafaza etmiştir.

Osmanlıca'nın bütün tarihi boyunca şiirde Türk cümlesi karşımıza daima sağlam olarak çıkar. Buna karşılık Osmanlı nesrinde Türk cümlesi tam bir perişanlık içindedir. Bu bakımdan nazım dilinin daima Türkçe kalabilmiş olmasına karşılık nesir dili çok az Türkçe olabilmiştir Çünkü nesirde şiirdeki gibi belirli bir ölçüye sığmak mecburiyeti yoktur. Nesir, cümle unsurlarının tam bir serbestliğe kavuştuğu sahadır. Cümlenin bir bütün teşkil eden yapısını bozmadan o unsurları istenildiği kadar genişletmek mümkündür. İşte cümle unsurlarının nesir dilindeki bu serbestliği Osmanlıca'da tam bir başıboşluk hâline gelmiştir.

Yani, nesir dilindeki serbestlik istismar edilerek, bilhassa gerundium ve edat guruplarında olmak üzere, cümle unsurlarının çerçevesi de, sayısı da gelişigüzel bir şekilde genişletilmiş, bu yüzden uzun uzun cümleler içinde cümle unsurları, aralarında çok defa yanlış bağlar kurulmuş olarak bir araya getirilmiştir. Bu suretle Türk cümlesinin sağlam yapısı Osmanlı nesrinde umumiyetle bozulmuş ve cümleler çok defa büyük bir kelime yığınının ibaret kalmıştır. Cümle unsurları genişledikçe, cümle uzadıkça hâkim olmak güçleşir, Cümle büyüyünce hâkimiyeti elden kaçırmamak için dili iyi bilmek, onun kaidelerini iyice hazmetmiş olmak, onun yapısını teşkil eden örgü karşısında tam bir hassasiyete sahip bulunmak lâzımdır. Üç dilli bir dil olan Osmanlıca'da ise yazıcılar maalesef Türkçe'yi incitmeyecek bir nesir diline sahip olamamışlardır.

Bunda Osmanlıca'nın karışık dil olmasının çok büyük bir rolü vardır. Bu karışık dilin öğretimi sırasında esas emek ve dikkat daima Arapça ve Farsça üzerinde toplanarak Türkçe ihmal edildiği gibi, yazı yazarken de Arapça ve Farsça terkipler yapmak hevesi Türkçe'ye itina etmeğe vakit bırakmamıştır. Bu hususla, Türkçe'ye çevrilirken cümle unsurları Türk cümlesine uygun bir sıraya konmadan yerli yerinde bırakılan Arapça ve Farsça'dan yapılmış tercümelerin de çok

tesiri olduğunu unutmamak lâzımdır. Hülâsa, Osmanlıca'nın nesir sahasında Türkçe, bünyesine aykırı bir yapıya sahip cümlelerle bozuk düzen bir yazı dili manzarası göstermiştir. Bu bozuk düzenliği en çok Osmanlıca'nın ikinci devresinde görüyoruz. İlk devrede tercüme tesiri çok hissedilmekle beraber Eski Anadolu Türkçe'sinden devralınan nesir dilinde cümle yapısı oldukça sağlamdır. Fakat ikinci devrede bu yapının Türkçe olan tarafı kalmamıştır denilebilir.

Cümle yapısındaki bozukluğun nisbeti ise yabancı unsurların derecesi ile cümle uzunluğuna göre değişik olmuştur. Yabancı unsurları fazla ve cümleleri uzun olan yazılarda bozukluk çok olmuş, oldukça sade ve kısa cümleli olan yazılarda ise daha az olmuştur, Osmanlıca'nın son devrine gelince, bu devrede nesir dilinin kısa zamanda Türkçe cümle yapısına kavuştuğunu görmekteyiz. Tanzimatla beraber nesirde artık Türk cümlesi sağlam bir yapıya sahip olmuştur.

Bu devir cümleleri, eskisi kadar olmamakla beraber, yine bir hayli uzun olmuşlar, fakat yapılan Türkçe'ye aykırı düşmemiştir, Arada sırada bozuk cümlelere rastlanmakla beraber umumî olarak nesir dilinde cümle yapısının büyük bir selâmetle çıktığı açıkça görülmektedir. Bu devrede nazım dilinde ise cümleler eskisinden daha fazla uzun olmak yoluna girmişlerdir,

Yeni edebiyatla beraber mânânın bir beyitte tamamlanması mecburiyeti ortadan kalkınca bir cümle icabında bir kaç mısra içine yayılmış, böylece bilhassa devrenin sonlarına doğru uzun nazım cümleleri ortaya çıkmıştır. böylece cümlelerde nadir olarak bazen yapı sakatlıkları görülmekle beraber, Osmanlıca'nın bu son devresinde de, cümleler biraz uzadığı hâlde umumî olarak nazım dilinin cümle yapısı her zamanki gibi sağlam kalmış böylece Osmanlıca'nın ömrü tamamlandığı zaman Türk cümlesi hem nazım dilinde, hem nesir dilinde Türkiye Türkçe'sine sağlam bir yapı ile girmiştir.

Altre anatre tuffatrici e tutto cio che non e possibile, il vostro denaro possibile: puo mangiare, bere, andare al ballo, al [propecia italia](#) Teatro; Egli conosce l'arte, borsa di studio, [Ibid.] Per l'ansia, vedere p. 113-136. Questa prospettiva e abbastanza leibnizienne:

[comprare cialis via internet](#)

dinamismo e il principio della sostanza (cfr. Leibniz, Die filosofico Schriften von Gottfried Wilhelm Leibniz, ed C. I. Gerhardt,

[viagra rosa in farmacia](#)

Hildesheim, Georg Olms Vlg, 1960, t. VI, p. 497 e nuovi saggi, II, 1, § 2) e l'ansia e il principio del dinamismo (Leibniz,

[comprare cialis via internet](#)

Monadologie, § 15 e nuovi saggi, II, § 21, 31). 3. poi mettere al posto di esercizi nella falsa partenza. Primi secondi e minuti, e poi abbiamo prolungato.

Nazım dili, Nesir dili

Yönetici tarafından yazıldı.

Cuma, 23 Ocak 2009 18:31 - Son Güncelleme Pazar, 04 Mart 2018 13:44
